

ОГЛЯД СУЧАСНИХ ГЕРБІЦИДІВ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ЦУКРОВОГО БУРЯКА

Особливості системи захисту цукрового буряка від бур'янів обумовлені двома властивостями цієї культури. По-перше, вона відрізняється малою конкурентною здатністю по відношенню до бур'янів. По друге, цукрові буряки в тій чи іншій мірі чутливі до більшості діючих речовин гербіцидів. Як наслідок, завжди є проблема фітотоксичності препаратів. Тому цукрові буряки доводиться обробляти декілька раз за період вегетації (до 5 обробок) препаратами різних груп. Витрати на гербіцидний захист складають до 15-20% собівартості вирощування цукрового буряку. Ці витрати повинні давати відповідну віддачу. Саме тому важливо стежити за тенденціями ринку гербіцидних препаратів цукрових буряків, вчасно відстежувати нові технологічні стандарти, варіанти комерційних пропозицій та ін.

Не є секретом, що в останнє десятиріччя істотно збільшилася засміченість полів. Це значною мірою пов'язано зі зміною структури посівних площ, порушенням сівозмін, насиченням їх зерновими культурами, соняшником, з впровадженням безвідвальної обробки ґрунту.

Засміченість посівів цукрового буряка, як правило, складного характеру. У буряковому агроценозі переважають близько 60 видів бур'янів, що відносяться до різних біологічних груп: однорічні односім'ядольні, багаторічні односім'ядольні, однорічні двосім'ядольні і багаторічні двосім'ядольні. З моменту появи сходів і до зімкнення рядків культура слабо конкурує із бур'янами. Тому для забезпечення високого урожаю вирішальну роль відіграє знищення бур'янів протягом 4-6 тижнів після появи сходів. Засміченість посівів в цей період може викликати зниження урожаю на 25 % і більше.

Застосування ґрунтових гербіцидів за наявності достатньої кількості вологи дає істотний захисний ефект, знижуючи засміченість посівів в найвідповідальніший початковий період вегетації. При цьому економляться засоби на подальші післясходові обробки, не пошкоджується сама культура. До недоліків ґрунтових гербіцидів відносяться їх нездатність контролювати багаторічні види бур'янів і різке зниження їх активності в умовах дефіциту вологи. Незважаючи на це, ґрунтовими гербіцидами обробляється близько 70-75% площ цукрових буряків в Україні.

Компанія «Агросфера» для захисту цукрових буряків пропонує препарат **Тайфун, к.е.** Досвід використання препарату свідчить, що за умови достатньої вологості ґрунту (у більшості «бурякових» регіонів України у період підготовки до сівби буряка вологи в ґрунті ще достатньо, навіть за «сухої» весни) вдається контролювати першу хвилю злакових однорічних бур'янів, у тому числі і таких масових, як мишія та полюсуха звичайна.

Ґрунтові гербіциди стримують хвилю однорічних злакових бур'янів на протязі 4-6 тижнів. Для подальшого контролю однорічних, а також багаторічних злаків використовують післясходові протизлакові гербіциди. Вони відрізняються високою селективністю по відношенню до цукрового буряка, що дозволяє використовувати їх незалежно від фази розвитку культури. Оптимальний термін застосування грамініцидів для пригнічення багаторічних бур'янів — при досягненні паростками висоти 10-20 см, однорічних злаків - в період масових сходів. При правильному виборі терміну внесення для досягнення бажаного результату достатньо однієї обробки. Для знищення багаторічних злакових бур'янів (пирій повзучий) в післясходовий період використовують збільшені дози цих гербіцидів. Компанія «Агросфера» рекомендує свій грамініцидний препарат **Стилет, к.е.**, який за 3 роки використання у всіх регіонах України показав себе надійним засобом контролю злаків, безпечним для цільової культури (природно за умови дотримання правил використання).

Складніше контролювати сходи двосім'ядольних бур'янів, що належать до різних ботанічних родин. Особливу увагу слід звертати на знищення найбільш шкідливих видів таких як: щиріці, лобода біла, види гірчаків, підмаренник чіпкий, нетреба звичайна, паслін чорний і інших. Більшість цих видів має розтягнутий період масової появи сходів — з початку травня до кінця червня. Протидвосім'ядольні гербіциди слід застосовувати в ранні фази розвитку бур'янів — у фазі сім'ядоль і на початку утворення першої пари справжніх

листіків. При цьому високий ефект гербіциду досягається навіть при зниженні норм витрати препаратів. Як вже було відзначено, період появи сходів двосім'ядольних бур'янів дуже розтягнутий в часі, тому необхідно проводити декілька обприскувань в ті фази розвитку рослин, коли вони найбільш чутливі до дії гербіциду.

При першому післясходовому обприскуванні перевагу слід віддавати достатньо ефективним препаратам з «м'якою» дією, щоб забезпечити надійний захист, не пошкодивши ще досить ніжні культурні рослини. Найчастіше це двох- або трьохкомпонентні гербіциди на основі фенмедіфама, десмедіфама і етофумезата (**Булат к.е.**).

Нерідко при сильному забур'яненні посівів, особливо гірчаками і щирцею, спільно з препаратами бетанальної групи рекомендується використовувати препарати з діючою речовиною **трифлусульфурон-метил**. Найчастіше препарати трифлусульфурон-метил використовують спільно з першою обробкою бетаналами, а так само в тих випадках, коли необхідно в умовах жаркої погоди підвищити ефективність обробки гербіциду.

В умовах України посіви буряка часто засмічуються такими стійкими багаторічними бур'янами, як осоти. В принципі, від таких бур'янів бажано позбавлятися за допомогою гербіцидів загальної дії, таких як **Вулкан плюс, в.р.**, при підготовці ділянки під цукровий буряк. Але якщо осоти в посівах цукрового буряка є, то тут не обійтися без використання препаратів на основі діючої речовини - клетодіма. Компанія **«Агросфера»** пропонує свій препарат **Легіон в.г.** у новій покращеній препаративній формі – водорозчинних пакетах.

Препарати груп метамітрон і перидазинон поступово розширюють свою частку на ринку завдяки гнучкості використання і низької токсичності для цукрового буряка. Ріст об'ємів використання стримується високою вартістю обробки гектара культури.

Окрім правильного підбору гербіцидів, важливе значення мають умови їх застосування. Всі тонкощі роботи з препаратами знають тільки компанії-виробники. Компанія **«Агросфера»** багато уваги приділяє консалтинговій діяльності. На протязі всього сезону працює гаряча телефонна лінія компанії **«Агросфера»**. При необхідності фахівці компанії виїжджають у господарства, допомагають з підбором препаратів і бакових сумішей, беруть участь у внесенні препаратів.

Нижче, для довідки, приводиться структура ринку післясходових гербіцидів, селективних для цукрового буряка, в Україні в перерахунку на гектарні норми споживання. Важливо відзначити, що споживання препаратів проти двосім'ядольних і протизлакових препаратів розвивається незалежно один від одного і тому можуть розглядатися як окремі непов'язані групи.

Динаміка споживання груп препаратів післясходових гербіцидів цукрового буряка, га

(згідно з оцінками аналітиків компанії «Агросфера»)

Група препаратів	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	Доля ринку 2006 р. в %
Препарати проти злакових бур'янів						
Клетодим	112 430	139 870	179 520	326 515	384 170	54,10%
Група FOP (<i>хізалофон-п-етил, галоксифон-R-метил...</i>)	213 480	226 090	189 875	247 925	326 440	45,90%
РАЗОМ	325 910	365 960	369 395	574 440	710 610	100,00%
Препарати проти двосім'ядольних бур'янів						
Клопіралід	83 915	59 375	87 545	110 015	155 685	22,50%
Бетанали 1,2-х складові	0	7 350	8 520	8 720	10 350	1,40%
Бетанали 3-х складові	25 785	70 225	82 570	152 540	239 390	34,60%
Метамітрон	740	2 540	3 970	3 190	17 070	2,50%
Перидазинон (хлоридазон)	5 170	5 370	10 465	9 560	15 305	2,20%
Трифлусульфурон-метил	49 720	55 000	108 530	166 085	254 580	36,80%
РАЗОМ	165 330	199 860	301 600	450 110	692 380	100,00%